

Grip op gemeenschappelijke regelingen

aan: de raad van de gemeente Hillegom

zaaknummer: Z-23-350244.
Datum collegevergadering: n.v.t.
datum raadsvergadering: 1 februari 2024
agendapunt: 8
portefeuillehouder: A. van Erk
behandelend ambtenaar: Y. Hermans
emailadres: y.hermans@hillegom.nl
telefoon: 14 0252

Wij stellen voor:

1. In te stemmen met de volgende prioritering van de diverse GR-en:
 - a) Categorie hoog: Holland Rijnland, HLTsamen, ISD
 - b) Categorie middel: KDB (Provalu), ODWH, Hecht, SOZ en VRHM
 - c) Categorie laag: Cocensus, GR Maatschappelijke Zorg en VAB
2. In te stemmen met het samenspel via zienswijzen en evaluaties volgens het onder argumenten, 2de aandachtspunt, genoemde schema;
3. Op dit moment geen gebruik te maken de mogelijkheid om een regionale adviescommissie in te stellen voor één of meerdere GR-en uit de hoogste categorie;
4. In te stemmen met het als maatwerk te bestempelen als het gaat om de volgende wijzigingen:
 - a) Kaders voor inspraak en participatie door inwoners en andere betrokkenen
 - b) Afspraken over actieve informatieplicht
 - c) Afspraken over gevolgen uittreding deelnemers GR

Inleiding

Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijk regelingen (Wgr) gewijzigd. Het doel van deze wijzigingen is dat de gemeenteraden meer invloed hebbende gemeenschappelijke regelingen en om de raden meer grip te geven op de gemeenschappelijke regeling. Een deel van de wijzigingen is verplicht. Bij een deel is het aan de gemeenteraden om hierover te beslissen. Zo kan de raad:

- Bij belangrijke besluiten van een gemeenschappelijke regeling een zienswijze laten vragen. Onder de oude wet was dit alleen verplicht voor de concept begroting(swijzigingen);
- Een gemeenschappelijke adviescommissie voor raadsleden instellen;
- Afspraken maken over evaluaties;

- Vooraf scherpere afspraken maken over de (financiële) gevolgen van uittreding voor uittredende deelnemers;
- Kaders voor inspraak en participatie door inwoners en andere betrokkenen meegeven;
- Afspraken maken over actieve informatieplicht.

Belangrijk hierbij is, is dat de gemeenteraad goed weet wat hij wilt en waar hij staat. Alleen dan kan het goede gesprek gevoerd worden en een duidelijke zienswijze worden gegeven op de concept gewijzigde gemeenschappelijke regelingen.

Bestaand kader en context

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Beoogd effect

Het doel van dit besluit om bij een concept wijziging van een gemeenschappelijke regeling na te gaan of deze wijziging aansluit bij de keuzemogelijkheden uit de Wgr (diverse sturingsinstrumenten beschikbaar gesteld in de nieuwe wet) waar de gemeenteraad van Hillegom gebruik van wil maken.

Argumenten

1) In te stemmen met de prioritering van de GR-en

De prioritering van de GR-en is noodzakelijk om te bepalen welk samenspel via zienswijzen en evaluaties geldt voor een bepaalde GR.

De afwegingscriteria die gebruikt zijn voor de prioritering van de GR-en, zijn de volgende:

1. Maatschappelijke impact: de mate waarin de werkzaamheden van de betreffende GR direct de belang van de inwoners van Hillegom treffen.
2. Financieel belang en financiële risico's: Hierbij is het van belang wat de omvang van de financiële bijdrage van de gemeente aan de GR is en welk aandeel de gemeente in het totaal van de GR heeft. Ook de financiële risico's voor de gemeente, zoals een open einde regeling, (on)voldoende weerstandsvermogen en de al dan niet beïnvloedbare financiële effecten van maatschappelijke ontwikkelingen worden hierin meegenomen.
3. De bestuurlijke invloed die een gemeente op een GR kan uitoefenen. Die wordt bepaald door enerzijds het aantal deelnemers en anderzijds de vertegenwoordiging in algemeen of dagelijks bestuur.

Op basis van bovenstaande afwegingscriteria kan de volgende indeling gemaakt worden:

- a) Categorie hoog: Holland Rijnland, HLTsamen, ISD
- b) Categorie middel: KDB (Provalu), ODWH, Hecht, SOZ en VRHM
- c) Categorie laag: Cocensus, GR Maatschappelijke Zorg en VAB

2) Instemmen met het samenspel van zienswijzen en evaluatie op basis van de prioritering van de GR-en

De uitkomst van de bestuurlijke prioritering kan vervolgens gebruikt worden voor het bepalen op welke stukken de gemeenteraad een zienswijze wil afgeven of een evaluatie verlangt. De volgende indeling/uitwerking wordt hierbij gehanteerd:

	Prioritering GR Hoog	Prioritering GR Middel	Prioritering GR Laag
Strategische plannen en/of meerjarenbeleidsplannen	Zienswijze op concept	Zienswijze op concept	Niet nodig
Verordeningen die algemeen verbinden voorschriften inhouden	Zienswijze raad	Zienswijze raad	Niet nodig / niet van toepassing
Kaderbrief	Zienswijze raad (vanwege beleidsinhoudelijke en financiële relevantie)	Kaderbrief is beleidsinhoudelijk en financieel relevant. Het gaat ter kennisname raad College neemt dit mee bij de voorbereiding	Niet nodig
(ontwerp)begroting en begrotingswijziging ¹	Zienswijze raad*	Zienswijze raad *	Zienswijze raad*
Jaarstukken (beleidsinhoudelijk en financieel)	Zienswijze raad	Niet standaard zienswijze raad op voorstel college	In principe ter kennisname
Evaluatie ²	Eenmaal per 4 jaar door de GR (beleidsdoelstellingen en functioneren) Bespreking in de raad	Eenmaal per 4 jaar een eigen evaluatie vanuit het HLTsamenperspectief samenwerking	Niet standaard
<p>Noot: Bij overige ontwikkelingen of stukken die een</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Belangrijke beleidswijziging en/of ▪ Structurele lastenverhogingen voor deelnemers in zich hebben zal de raad op passende wijze worden betrokken. 			

3) *Op dit moment geen gebruik te maken de mogelijkheid om een regionale adviescommissie in te stellen voor één of meerdere GR-en uit de hoogste categorie*
Afstemming in de regio kan ook op andere manieren plaatsvinden via bijvoorbeeld regionale raadsledenbijeenkomsten, informele (partij)lijnen of door de uitwisseling van zienswijzen, moties en amendementen.

Op dit moment loopt er een regionaal project Grip op Samenwerking in de regio Duin- en Bollenstreek. Eén van de doelen is ook na te gaan op welke wijze de afstemming in de regio ook als het gaat om GR-en het beste kan plaatsvinden. Het is handig om de uitkomsten van dit project af te wachten. Mocht het in de tussentijd de wens ontstaan voor een regionale adviescommissie voor een GR uit de hoogste categorie, dan kan de raad dat altijd voorstellen. Overigens is de GR HLTsamen hiervan uitgesloten omdat het

¹ De zienswijzen over de begroting zouden in principe als hamerstuk geagendeerd kunnen worden. De begroting kan worden gezien als uitwerking van de kaderbrief.

² De nieuwe Wgr vraagt om een expliciete keuze om wel/niet of de wijze van in de tekst van de GR op te nemen.

een bedrijfsvoerings-GR betreft. De Wgr biedt voor dit type GR-en niet de mogelijkheid tot het instellen van een regionale adviescommissie.

4) *In te stemmen met het als maatwerk te bestempelen als het gaat om de volgende wijzigingen:*

a) Kaders voor inspraak en participatie door inwoners en andere betrokkenen

De nieuwe wet vraagt om mogelijkheden tot inspraak of participatie bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Dit zal met name gelden voor besluiten waar beleid wordt vastgesteld dat van invloed is op inwoners. Het voorstel is dit als maatwerk per regeling uit te werken. Gevraagd wordt dit in de voorbereiding van de wijziging van de GR zichtbaar te maken en daarbij de afweging te maken voor welke besluiten dit geldt en wie de inspraak organiseert en hoe dat gebeurt. (afdeling 3.4 Awb of anders)

Dit kan het bestuur van het samenwerkingsverband zijn of het gemeentebestuur en/of gemeenteraden. Het ligt voor de hand dit te koppelen aan het orgaan waar de beleidsontwikkeling plaatsvindt.

b) Afspraken over actieve informatieplicht

De nieuwe Wgr versterkt ook de positie van gemeenteraden als het gaat om de actieve en passieve informatieplicht door het bestuur van het samenwerkingsverband. Hierover kunnen afspraken worden vastgelegd in de GR-regeling. Het is van belang de juiste balans te vinden tussen inspanning en gewenste informatie.

Bij samenwerkingsverbanden met een hoge prioriteit kan het bijvoorbeeld wenselijk zijn om als raad vaker kort en krachtig op hoofdlijnen te worden geïnformeerd. De hoofdlijnen moeten zich vooral beperken tot:

- Welke beleidswijzigingen worden voorbereid en wat zijn de politieke keuzes daarbij;
- Hoe zijn beleidskeuzes die het afgelopen jaar zijn gemaakt uitgevoerd, en ligt dit op schema;
- Bij afwijkingen van de afgesproken beleidslijnen moet direct en actief geïnformeerd worden waarom er een afwijking plaatsvindt en wat hieraan gedaan kan worden om bij te sturen.

De frequentie moet zodanig vaak zijn dat de raden niet achteraf met onvoorziene tekorten worden geconfronteerd, maar ook weer niet zo vaak dat de raden én het samenwerkingsverband er overbelast door raken. Het idee is immers dat de raden ook actief iets met de informatie doen die zij ontvangen. Maatwerk is daarom van belang. Zaken die horen bij de gebruikelijk bedrijfsvoering (zoals uitvoering van langlopende beleidsafspraken) kunnen jaarlijks terugkomen in de jaarrekening en het jaarverslag.

c) Afspraken over gevolgen uittreding deelnemers GR

Wat volgens de nieuwe Wgr in ieder geval in de gemeenschappelijke regeling moet worden geregeld (en dus niet doorgeschoven naar een overeenkomst of nog op te stellen uittreed regeling) zijn:

- De voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden, zoals: Opzegtermijn, besluitvormingsproces en andere procedurele afspraken, overname personeel.
- De gevolgen voor het vermogen van het samenwerkingsverband en het vermogen van de deelnemende gemeenten:
Aandachtspunten zijn lopende huur-, arbeids-, inkoopcontracten. Rekenmethodiek uittreedkosten en hoe toe te rekenen, hoe lang is aanpastermijn en eventuele periode risico-opslag voor uittredende partij

Kanttekeningen

Het voorgestelde raadsbesluit kan alleen worden toegepast op die GR-en waarvoor nog geen zienswijze is gegeven op de concept gewijzigde gemeenschappelijke regeling.

Financiële consequenties

Geen

Aanpak, uitvoering en participatie

In de beeldvormende commissievergadering is een presentatie gehouden over de wijzigingen in de Wgr en welke keuzemogelijkheden de raad heeft.

Duurzaamheid

N.v.t.

Hillegom-Lisse-Teylingen (HLT)

Het raadsvoorstel wordt alleen voorgelegd aan de gemeenteraad van Hillegom

Urgentie

De GR-en moeten hun regelingen per 1 juli 2024 aangepast hebben aan de nieuwe wetgeving. Nog lang niet alle gemeenschappelijke regelingen zijn aangepast aan de nieuwe wetgeving. Om die reden zal in komende periode de raad dus nog gevraagd worden om een zienswijze te geven op de concept gewijzigde gemeenschappelijke regelingen.

Evaluatie

N.v.t.

Bijlagen en achtergrondinformatie

Notitie 'Wijziging wet gemeenschappelijke regelingen – voorbereiding besluitvorming gemeenteraad'

Y.P.A. Hermans
Griffier

A. van Erk
Voorzitter

Raadsbesluit

De raad van de gemeente ,

gelezen het voorstel met als onderwerp

gelet op de behandeling in de raadscommissie- en raadsvergadering,

gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen

besluit:

1. In te stemmen met de volgende prioritering van de diverse GR-en:
 - d) Categorie hoog: Holland Rijnland, HLTsamen, ISD
 - e) Categorie middel: KDB (Provalu), ODWH, Hecht, SOZ en VRHM
 - f) Categorie laag: Cocensus, GR Maatschappelijke Zorg en VAB
2. In te stemmen met het samenspel van zienswijzen en evaluaties volgens het onder argumenten, 2de aandachtspunt, genoemde schema;
3. Op dit moment geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een regionale adviescommissie in te stellen voor één of meerdere GR-en uit de hoogste categorie;
4. In te stemmen met het als maatwerk te bestempelen als het gaat om de volgende wijzigingen:
 - d) Kaders voor inspraak en participatie door inwoners en andere betrokkenen
 - e) Afspraken over actieve informatieplicht
 - f) Afspraken over gevolgen uittreding deelnemers GR

Aldus besloten in de raadsvergadering van 1 februari 2024,

Mevrouw Y.P.A. Hermans
Griffier

De heer A. van Erk
voorzitter